

KNHS Congres: Kennis genoeg om welzijn naar hoger plan te tillen

»Vervolg van voorpagina

ERMELO – Met een ander model om te kijken naar paardenwelzijn en meer kennis over hoe paarden leren en waar hun gedrag onder het zadel vandaan komt – helaas is het veel vaker pijnge-relateerd dan werd gedacht – is er meer dan genoeg input om aan de slag te gaan. De KNHS praatte bezoekers aan het congres ‘Welzijn’ bij en legt uit wat de paardensportbond zelf doet met deze kennis.

door Esther Berendsen

In het kader van ‘tips voor thuis’ voor de aanwezigen presenteerde Kathalijne Visser, lector Human-Animal Interactions aan Aeres Hogeschool Dronten, het nu gangbare model om te kijken naar paardenwelzijn. “We hebben als sector lang gewerkt met het model van Brambell, gericht op de vijf vrijheden. Dat gaat over het vermijden van ongemak, stress en pijn bij paarden. Op een schaal van een negatieve tot positieve gemoedstoestand kom je dan uit op ‘neutraal’. Met de Vijf Domeinen, beschreven door David Mellor, gaan we een stap verder. Het doel is een goed leven, een leven dat een paard als positief ervaart.” Om dat te realiseren zal een eigenaar/verzorger speciale zorg moeten besteden aan de voeding, fysieke omgeving, gezondheid en gedragsinteractie van een paard. Deze vier vlakken hebben allemaal invloed op de mentale

toestand van het paard (het vijfde domein).

Sociaal contact kiezen

Veel zaken die daaronder vallen zijn waarschijnlijk bij de meeste paardeneigenaren bekend; bijvoorbeeld dat een paard veertien tot zestien uur per etmaal foerageert en dat bij voorkeur doet in een natuurlijk houding, met zijn neus aan de grond, waarbij hij zijn omgeving in de gaten kan houden. Maar of iedere eigenaar weet hoe lang de REM-slaap van een paard zou moeten duren – gemiddeld dertig tot zeventig minuten per etmaal – en dat helemaal plat liggen daarvoor nodig is? En dat een paard fysiek, maar ook mentaal uitgedaagd moet worden om te voldoen in zijn behoeften? En: hoeveel paarden kunnen zelf kiezen met welke paarden ze sociaal contact hebben? Ook het onderzoek waaruit blijkt dat paarden gezichtsuitdrukkingen herkennen én onthouden wordt

Instructeur Roos Dyson liet op een geleend paard het belang van een functionele zit zien. Het paard gaf zelf aan dat aanwijzingen als hakken laag en schouders naar achteren daar niet aan bijdragen.

FOTO'S KNHS

aangehaald door Visser. Zelfs een vriendelijk gezicht bij het voeren 's morgens draagt dus bij aan 'a good life'!

Hulpmiddelen die welzijn aantasten

Als het gaat om het gebruik van hulpmiddelen geeft Visser een heldere lijn aan. Hulpmiddelen die de zintuiglijke waarneming van het paard beperken, hulpmiddelen waarvan de druk niet onmiddellijk kan worden opgeheven bij een juiste reactie en hulpmiddelen met een hefboomwerking om de druk te vergroten tasten volgens de lector Human-Animal Interactions het welzijn van paarden aan.

Kennis integreren

Ook de rest van het programma van de Welzijnsdag demonstreert dat er al veel kennis is over paarden en paardengedrag. Zo ontwikkelde Sue Dyson de 'Ridden Horse Pain Ethogram', met 24 signalen waarmee paarden ons iets vertellen. Denk aan zwaaien met de staart, hoofd omhoog gooien of kantelen, tandenknarsen, et cetera. Als meer dan acht signalen voorkomen bij een gereden paard wijst dat op musculoskeletale pijn, oftewel pijn aan het bewegingsstelsel, terwijl die paarden probleemloos door een klinische keuring komen. Dierenarts en gedragsdeskundige Gemma Pearson en Machteld van Dierendonck toonden aan hoe (en hoe snel) paarden dingen leren, positief én negatief. Tristan Tucker demonstreerde dat het een paard veel oplevert als hij leert om zichzelf onder controle te houden. Roos Dyson tenslotte liet op een geleend paard het belang van een goede, functionele zit zien. Het paard gaf zelf aan dat aanwijzingen als hakken laag en schouders naar achteren daar niet aan bijdragen.

Olievlek

Oftewel: er is al veel kennis, maar deze wordt nog lang niet overal binnen de sector ingezet. De KNHS zet zich op meerdere vlakken in om daar verandering in te brengen. Westerduin: “Door alle afdelingen van de KNHS worden de in het congres behandelde onderwerpen in de activiteiten en producten in-

geweven. In de KNHS Welzijnscode hebben we beschreven waar de KNHS voor staat. We hebben meer kennis over gedrag en leerprincipes aan de opleidingen toegevoegd. De 24 signalen van Sue Dyson worden al een jaar gebruikt binnen de opleiding van toezicht-

houders en de bijscholingen van officials. De vlakken van de Vijf Domeinen worden in de communicatie en in de online leeromgeving meegenomen. De kennis over 'a good life' zal zich zo als een olie-vlek verspreiden.”

Video: de 25 gedragingen van een gereden paard met pijn

Meer weten over het onderzoek van Sue Dyson? Online is veel informatie te vinden. Scan de QR-code en bekijk via YouTube bijvoorbeeld de video 'The 24 Behaviors of the Ridden Horse in Pain: Shifting the Paradigm of How We See Lameness'. Ook is er een scoreformulier ontwikkeld, verkrijgbaar via www.24horsebehaviors.org

Happy athletes prijs wordt vervolgd

Op de Hippidae dit jaar is hij voor het eerst aan meerdere deelnemers uitgereikt: de happy athletes prijs. Een prijs voor een combinatie die harmonieus samenwerkt, een ontspannen indruk maakt, met een ruiter die zich positief gedraagt naar zijn paard maar ook naar de omgeving. Dit alles werd beoordeeld op het voorterrein, tijdens het losrijden.

Het idee kwam van de afdeling Handhaving van de KNHS. Teamleider Joukje Hak: “We zijn veel bezig met welzijn, maar hoe maak je welzijn naar de buitenwereld zichtbaar? En dan vooral op een positieve manier? Daarover zijn we gaan brainstormen, met de happy athletes prijs als uitkomst. Meervoud, want het gaat echt om de combinatie van ruiter en paard.”

Onlangs is de pilot geëvalueerd en dat pakte positief uit. “Er is heel positief op gereageerd, en we zijn van plan om deze prijs ook tijdens de indoorkampioenschappen uit te reiken.” Of dit ook op andere wedstrijden overgenomen zal worden, is de vraag. “We gaan dit niet verplichten. Ook omdat er een extra jurylid voor nodig is. Maar als wedstrijdorganisaties dit leuk vinden en willen doen, juichen we dat uiteraard toe. Soms wordt er een extra dagprijs uitgereikt, maar dit lijkt me een heel goed alternatief. Hoe mooi is het dat iemand die harmonieus, positief en ontspannen rijdt op deze manier extra beloond wordt?”

De vier criteria, die door de jury met plussen en minnen op een protocol worden beoordeeld:

1. Er is een goede samenwerking tussen ruiter en paard (harmonie).
2. De combinatie geeft een ontspannen en ongedwongen indruk.
3. De ruiter gedraagt zich positief naar het paard en omgeving.
4. Het paard is gehoorzaam.

Uit de vragen bleek veel interesse en betrokkenheid van het aanwezige publiek.

The FEI Equestrian Charter

De Equine Ethics and Wellbeing Committee, verbonden aan de FEI, ontwikkelde een 'new equestrian charter', een soort van belofte aan je paard. Hierin staat (vertaald uit het Engels):

Paardenwelzijn omvat het fysieke, psychologische, sociale en op de omgeving gerichte welzijn van het paard, en alle paarden die betrokken zijn bij sport- en vrijetijdsactiviteiten moeten een goed leven kunnen leiden. De FEI eist van iedereen die betrokken is bij de paardensport dat zij zich houden aan de FEI Gedragscode, en erkennen en accepteren dat het welzijn van het paard te allen tijde voorop moet staan door zich te verbinden aan de FEI Equestrian Charter.

1. Ik begrijp dat het een voorrecht is om paarden bij de sport te betrekken en dit brengt verantwoordelijkheden naar het paard met zich mee.
2. Ik verbind mij ertoe het paard te respecteren als een bewust wezen dat zowel positieve als negatieve emoties kan voelen, en ervoor te zorgen dat zijn welzijn altijd mijn prioriteit is.
3. Ik verbind mij ertoe mijn inzicht in het paardengedrag en de welzijnsbehoeften van paarden voortdurend te ontwikkelen en deze kennis proactief in te zetten om de paarden waarbij ik betrokken ben een goed leven te bieden.

Kijk voor meer informatie op: equinewellbeing.fei.org

Het nu gangbare model om te kijken naar paardenwelzijn: de Vijf Domeinen beschreven door David Mellor. AFBELDING KATHALIJNE VISSER